

Förvaltningsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen om statsbudgeten för 2024

Statsrådets redogörelse om planen för de offentliga finanserna för 2024—2027

Till finansutskottet

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen om statsbudgeten för 2024 (RP 41/2023 rd): Ärendet har lämnats till förvaltningsutskottet för eventuellt utlåtande till finansutskottet. Tidsfrist: 13.11.2023.

Statsrådets redogörelse om planen för de offentliga finanserna för 2024—2027 (SRR 1/2023 rd): Ärendet har lämnats till förvaltningsutskottet för eventuellt utlåtande till finansutskottet. Tidsfrist: 13.11.2023.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- ekonomi- och planeringsdirektör Kati Korpi, inrikesministeriet
- enhetschef Pasi Ryytänen, inrikesministeriet
- avdelningschef Minna Hulkkonen, inrikesministeriet
- planeringschef, överstelöjtnant Jarkko Kolehmainen, inrikesministeriet
- lagstiftningsråd Tiina Ferm, inrikesministeriet
- specialsakkunnig Joonas Toivainen, inrikesministeriet
- konsultativ tjänsteman, enhetschef Jussi Lammassaari, finansministeriet
- finansexpert Unna Heimberg, finansministeriet
- finanssakkunnig Lauri Piirainen, finansministeriet
- finanssakkunnig Roosa Valkama, finansministeriet
- konsultativ tjänsteman Timo Ertola, undervisnings- och kulturministeriet
- avdelningschef Kari Hakari, social- och hälsovårdsministeriet
- polisöverdirektör Seppo Kolehmainen, Polisstyrelsen
- direktör för kommunal ekonomi Sanna Lehtonen, Finlands Kommunförbund
- direktör för välfärdsområdet Santeri Seppälä, Södra Savolax välfärdsområde
- välfärdsområdesdirektör Marina Kinnunen, Österbottens välfärdsområde
- sektordirektör, koncerntjänster Mikko Hokkanen, Vanda och Kervo välfärdsområde
- direktör för välfärdsområdet Tarmo Martikainen, Egentliga Finlands välfärdsområde.

Utlåtande FvUU 17/2023 rd

Skriftligt yttrande har lämnats av

- arbets- och näringsministeriet
- skyddspolisen
- centralkriminalpolisen
- Nödcentralsverket
- Räddningsinstitutet
- Migrationsverket
- Tullen
- Birkalands välfärdsområde
- Norra Karelen välfärdsområde
- Norra Österbottens välfärdsområde
- Päijänne-Tavastlands välfärdsområde
- Fackförbundet Pro rf
- Förhandlingsorganisationen för offentliga sektorns utbildade FOSU rf
- Förbundet för den offentliga sektorn och välfärdsområdena JHL rf
- Finlands Polisorganisationers Förbund rf
- Amnesty International Finländska sektionen rf.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Den inre säkerheten

Allmänna iakttagelser om anslagen under inrikesministeriets huvudtitel

Förvaltningsutskottet ger ett utlåtande om budgetpropositionen för 2024 och planen för de offentliga finanserna för 2024—2027. Utskottet lyfter fram endast enskilda detaljer och behandlar inte resursbehoven hos myndigheterna för inre säkerhet och migration i större utsträckning i det här sammanhanget.

Utskottet har upprepade gånger i sina utlåtanden om statens årliga budgetpropositioner och planer för de offentliga finanserna (t.ex. FvUU 28/2022 rd — RP 154/2022 rd och FvUU 16/2022 rd — SRR 2/2022 rd) och i andra sammanhang fäst allvarlig uppmärksamhet vid det finansieringsunderskott som över tid har uppstått för ämbetsverken inom inrikesministeriets förvaltningsområde. Dessutom förutsatte riksdagen i mars 2022 i sitt ställningstagande med anledning av redogörelsen för den inre säkerheten att regeringen sörjer för verksamhetsförutsättningarna för de centrala myndigheterna inom den inre säkerheten och att regeringen på ett hållbart och långsiktigt sätt tryggar deras finansieringsbas över valperioderna utifrån resursbehoven enligt redogörelsen för den inre säkerheten RSk 11/2022 rd — SRR 4/2021 rd).

I budgeten för 2024 föreslås under inrikesministeriets huvudtitel ett anslag på sammanlagt cirka 2,5 miljarder euro, vilket är omkring 2 miljoner euro mer än i den ordinarie budgeten för innevarande år. Förvaltningsutskottet hänvisar till sina tidigare ställningstaganden och påpekar att det är motiverat att anslagsnivån inom inrikesministeriets förvaltningsområde förbättras betydligt under ramperioden. Satsningarna på den inre säkerheten är nödvändiga, eftersom verksamhetsmiljön för myndigheterna för den inre säkerheten har förändrats väsentligt. Utöver tidigare säker-

Utlåtande FvUU 17/2023 rd

hetshot står myndigheterna nu också inför allt fler nya hot. Utskottet betonar att myndigheterna för den inre säkerheten, i synnerhet polisen och Gränsbevakningsväsendet, ofta har operativt ansvar också i hybridsituationer.

Under ramperioden sjunker anslagen för inrikesministeriets förvaltningsområde så att anslagsnivån är 1,92 miljarder euro 2027. Ändringen beror till stor del på att de anslagsökningar av engångsnatur för invandring och gränssäkerhet som gjorts till följd av Rysslands angrepp på Ukraina och den försämrade säkerhetspolitiska miljön upphör. Gränsbevakningsväsendets ramnivå höjs fram till 2025 på grund av investeringar i anslutning till utsjöbevakningsfartyg och spaningsplan, det tekniska övervakningssystemet för land- och sjögränsen och byggandet av ett stängsel vid östgränsen. De besparingar enligt regeringsprogrammet som berör invandring syns i anslagsramen från och med 2026.

Enligt planen för de offentliga finanserna riktas från och med 2025 omkostnadsbesparingar till inrikesministeriets huvudtitel. Utskottet ser det som viktigt att eventuella besparingar riktas så att de inte försämrar myndigheternas verksamhetsförutsättningar och så att det under alla förhållanden går att reagera på de ökade riskerna.

Utskottet noterar att regeringsprogrammet innehåller flera mål för att utveckla lagstiftningen inom inrikesministeriets förvaltningsområde. Ministeriet måste reservera tillräckliga resurser för beredning av lagar och andra författningar i anslutning till genomförandet av lagstiftningsprojekt.

Utgifter för informationssystem och lokaler

Myndigheterna inom inrikesministeriets förvaltningsområde är, liksom många andra myndigheter, i allt högre grad beroende av fungerande IKT-system och kontrollsystem. Utskottet fäster uppmärksamhet vid IKT-systemens kvalitet och funktion samt vid hanteringen av driftkostnaderna under hela deras livscykel. Utskottet fäster i synnerhet uppmärksamhet vid ledningen av omfattande projekt som gäller informationssystem. Projekten ska kunna genomföras så att systemen är till faktisk nytta för utvecklingen av verksamheten.

Utvecklandet och upprätthållandet av informationssystemen är i dag en fast del av myndigheternas prestationsförmåga, verksamhet och skötsel av lagstadgade uppgifter samt ett sätt att svara på förändringar i verksamhetsmiljön och myndighetsuppgifterna. Om tillräcklig finansiering inte avsätts för projekten går de eftersträvade kostnads-, effektivitets- och prestationseffekterna förlorade. Utan tilläggsfinansiering särskilt för dessa utgifter blir man tvungen att täcka nödvändigt utvecklings- och underhållsarbete med medel ur ramen, vilket leder till finansieringsunderskott huvudsakligen i personalrelaterade utgifter samt till personalminskningar. En sådan situation gäller förutom polisen också exempelvis skyddspolisen, som annars under de senaste åren har använts betydande tilläggsfinansiering i anslutning till ikraftträdandet av lagstiftningen om civil underrättelseinhämtning. Det behövs också permanent tilläggsfinansiering för att utveckla kostnadseffektiva nationella informationssystem för räddningsväsendet.

Utskottet betonar att den övergripande säkerheten i samhället endast kan tryggas genom att man ser till att alla säkerhetsmyndigheter har sådana sunda, säkra och fungerande lokaler och tillräckliga resurser som de behöver för att kunna sköta sina uppgifter. Utskottet konstaterar dessutom att

Utlåtande FvUU 17/2023 rd

den allmänna höjningen av kostnadsnivån ökar utgiftstrycket särskilt i fråga om IKT- och lokal-kostnader, vilket till och med snabbt kan öka underskottet i myndigheternas finansiering. Utskottet anser att det bör utredas om anslagsnivån för polisen och Gränsbevakningsväsendet på samma sätt som för försvarsmakten kunde kopplas till en höjning av kostnadsnivån.

Höjning av polisens anslagsnivå

Anslaget för polisens omkostnader för 2024 (ca 942 miljoner euro) är 78 miljoner euro större än i den föregående budgeten. De största tilläggen jämfört med innevarande år är 30 miljoner euro för att trygga nivån på verksamheten, 5 miljoner euro för ökade IKT-utgifter och en anslagsökning för lokalprojekt i Uleåborg och Tammerfors. För att förebygga och bekämpa ungdomsbrottslighet anvisas ett tillägg på 5 miljoner euro. Nivån på polisens omkostnader ökar kumulativt till 1 miljard euro före utgången av ramperioden 2027.

Utskottet har redan i sina tidigare budgetutlåtanden sett det som positivt att polisens personalstyrka har ökat stadigt sedan 2017. De tidigare tilläggen har dock i huvudsak varit av engångsnatur. Den finansiering som nu föreslås för polisens omkostnader säkerställer antligen en möjlighet att planera polisens verksamhet på lång sikt. Utskottet anser att den föreslagna permanenta höjningen av anslagsnivån för polisen är nödvändig.

I anslagsramarna ingår ett tillägg på 17,5 miljoner euro för att öka antalet personer som arbetar i polisuppgifter så att antalet årsverken uppgår till 8 000 före utgången av valperioden. Avsikten är att öka antalet anställda i operativa uppgifter med 500 årsverken jämfört med nuläget. För att det här målet ska nås ökas antalet studerande som tas till polisutbildningen 2024 och 2025 så att nybörjarplatserna höjs från 400 platser till 500 platser.

Utskottet påpekar att målet att öka den operativa personalen inte kan nås om det inte finns tillräckligt många sökande till polisutbildningen som uppfyller utbildningskraven och som lämpar sig för polisyrket. Det är viktigt att det vidtas åtgärder för att säkerställa att det finns tillräckligt med sökande som uppfyller utbildningskraven och att de nya nybörjarplatserna vid polisutbildningen också tillsätts. Polisutbildningen ska även i fortsättningen svara mot de behov som framtidens arbetsliv och samhällsutveckling medför. Därför måste polisutbildningen kontinuerligt utvecklas. Samtidigt måste man sörja för polisyrkets attraktions- och kvarhållningsfaktorer, såsom högklassig personalledning, främjande av arbetshälsan och tillräcklig arbetshandledning.

Det är motiverat att brottsbekämpningen är ett av de områden som prioriteras med hjälp av den ökade finansieringen, och att man särskilt satsar på utredningen av vardagsbrott, som under de senaste åren har varit mycket överbelastad. Arbetsmängden i anslutning till utredningen av vardagsbrott är väldigt stor, vilket har lett till utmattningsbrott bland personalen och till att anställda söker sig till andra uppgifter inom polisen. Hur väl förbehandlingen av brott och utredningen av vardagsbrott utförs inverkar i betydande grad på medborgarnas tilltro till polisens verksamhet.

Regeringsprogrammet innehåller flera åtgärder för att effektivisera till exempel förundersökningen och informationsutbytet mellan myndigheterna, samt även i övrigt bekämpningen av professionell och organiserad brottslighet och terrorism. Utskottet påskyndar beredningen av lagstiftning

Utlåtande FvUU 17/2023 rd

ingsändringar som berör dessa helheter. Utskottet påpekar dessutom att arbetet för att bekämpa svart ekonomi bör fortsätta.

Utskottet ser det som angeläget att polisens närvaro i hela landet tryggas. Höjningen av nivån på polisens omkostnader bör göra polisen mer synlig också i glesbygdsområden och utanför landskapscentrum, framhåller utskottet. Utskottet understryker budgetpropositionens mål att medborgarna ska få polistjänster av hög kvalitet på lika villkor i hela landet.

Tryggande av gränssäkerheten

I budgeten föreslås sammanlagt 513 miljoner euro för Gränsbevakningsväsendet. Det är 117 miljoner euro mindre än i den ordinarie budgeten för 2023. Rysslands anfallskrig mot Ukraina har på ett kraftigt sätt återspeglats i Finlands säkerhetspolitiska miljö, och det har konsekvenser också för gränssäkerheten. Enligt regeringsprogrammet ska tillräckliga resurser, materiel och teknologi säkerställas för Finlands gränssäkerhet och Gränsbevakningsväsendet. För att öka antalet gränsbevakare till 3 100 årsverken föreslås ett permanent tillägg på 1,5 miljoner euro. Gränsbevakningsväsendet anvisas också ett permanent anslagstillägg på 4 miljoner euro för att höja nivån på grundhyran, i syfte att trygga att lokalerna underhålls och är användbara.

Förvaltningsutskottet noterar med oro att det finns betydande underskott i Gränsbevakningsväsendets refinansiering redan för att hålla verksamheten på den nuvarande nivån. Underskottet framhävs i det förändrade säkerhetsläget. Enligt inkommen utredning uppgår finansieringsunderskottet för Gränsbevakningsväsendets omkostnader till cirka 25 miljoner euro i slutet av ramperioden, alltså 2027. Det kommer att senast från och med 2025 inverka väsentligt på Gränsbevakningsväsendets operativa prestationsförmåga. Anpassningsbehovet har oundvikligen också konsekvenser för personalen. Det skiljer ungefär 150 årsverken mellan det måltillstånd som säkerhetsläget förutsätter (3 100 årsverken) och anslagsramen.

Gränsbevakningsväsendet blir på grund av anslagsnivån tvunget att begränsa sin operativa verksamhet och övningsverksamhet och senarelägga sådana anskaffningar av utrustning och materiel som följer livscykelhanteringen. Konsekvenserna syns inom alla kärnfunktioner, i upprätthållandet av aktionsberedskapen och i annan beredskap. Samtidigt ökar anskaffningarna för de kommande åren. Det behövs också tilläggsfinansiering för Gränsbevakningsväsendets investeringar.

Utskottet framhåller att det är nödvändigt att Gränsbevakningsväsendet tryggas de resurser som behövs. Gränsbevakningsväsendets roll framhävs särskilt i det nuvarande säkerhetsläget, där Gränsbevakningsväsendet ofta är den första myndigheten att möta hot mot såväl den yttre som den inre säkerheten. Gränsförvaltning, säkerheten i havsområdena samt den territoriella integriteten och försvarsberedskapen måste kunna tryggas under alla förhållanden.

Ökad utbildning av räddningsmän

Förvaltningsutskottet ser det som nödvändigt att tillräckligt med personal utbildas för uppgifterna vid myndigheterna för den inre säkerheten så att antalet utbildad personal så väl som möjligt motsvarar de aktuella behoven inom respektive sektor. Det bör beaktas i utvecklingen av utbildningen. Samtidigt konstaterar utskottet att ökningen av utbildningsvolymen syns med en viss för-

Utlåtande FvUU 17/2023 rd

dröjning i antalet anställda. Därför måste de kommande personalbehoven förutses i tid. Dessutom anser utskottet att det är viktigt att den svenskspråkiga polis- och räddningsutbildningen trygkas.

Utskottet välkomnar att man strävar efter att åtgärda den akuta bristen på räddningsmän genom att rikta anslag för att öka utbildningen av räddningsmän. För detta föreslås ett anslag på 3,5 miljoner euro i nästa års budget. Anslaget ska fördelas mellan Räddningsinstitutet och Helsingfors räddningsskola på det sätt som preciseras senare. För ordnandet av räddningsutbildning föreslås 4,4 miljoner euro per år för 2025 och 2026, och för 2027 är anslaget 5,5 miljoner euro. Målet är att öka antalet räddningsmän som utbildas så att det 2032 finns 1 000 nya räddningsmän.

Utskottet konstaterar att en utvidgning av räddningsutbildningen med det dubbla kräver ett anslag på 4,5 miljoner euro för 2024. Det skulle enligt utskottets uppfattning göra det möjligt att nå målet på nya 1 000 räddningsmän redan 2030. Om det inte finns tillräckliga resurser för att öka räddningsutbildningen, blir Räddningsinstitutet tvunget att minska annan utbildning för yrkesutbildad personal inom räddningsväsendet (underbefäls- och befälsutbildning) samt utbildningen för avtalspersonal.

Utskottet betonar att syftet med att öka antalet studieplatser vid räddningsutbildningen är att lösa bristen på räddningspersonal, som i värsta fall kan leda till att räddningsväsendets högklassiga tjänster äventyras. Utskottet betonar betydelsen av samarbete mellan olika aktörer för att finna lösningar. Det är också viktigt att sörja för räddningsbranschens attraktions- och kvarhållningskraft. Det måste kunna säkerställas att räddningsväsendets tjänster håller hög kvalitet i hela landet. Utskottet understryker också här avtalsbrandkårernas centrala roll i räddningsväsendets sammantagna servicesystem och påpekar att deras ställning och verksamhetsförutsättningar måste tryggas på lång sikt med olika typer av åtgärder.

Beträffande räddningsväsendet påpekar utskottet dessutom att målen som gäller att stärka befolkningsskyddet inte kan uppnås utan tilläggsanslag för åren 2024—2027.

Finansieringen av välfärdsområdena

Välfärdsområdesreformen är en omfattande totalreform av förvaltningen där ordnandet av social- och hälsovården och räddningsväsendet har överförts från kommunerna till de nya välfärdsområdena. Reformens finansieringssystem har genomförts i knappt ett år. Välfärdsområdena finansieras med generell statlig finansiering som fördelas mellan välfärdsområdena utifrån kalkylerade faktorer som beskriver servicebehovet och förhållandena i fråga om uppgifterna inom social- och hälsovården och räddningsväsendet. En del av finansieringen bestäms dessutom utifrån invånarantalet och utifrån kriterierna för främjande av välfärd och hälsa. Nivån på välfärdsområdenas finansiering justeras årligen. Välfärdsområdena beslutar i egenskap av självstyrande områden om användningen och allokeringen av finansieringen.

Den inledande finansieringen för välfärdsområdena 2023 baserade sig på de kostnader som överförs från kommunerna till välfärdsområdena. Det har delvis varit frågan om uppskattade kostnader. De kostnader som överförs har beräknats utifrån bokslutsuppgifterna för 2021 och budgetuppgifterna för 2022. Överföringskalkylen över de inkomster och kostnader som överförs från

Utlåtande FvUU 17/2023 rd

kommunerna till välfärdsområdena blev klar i slutet av 2023. Välfärdsområdenas finansiering korrigeras efter det så att den motsvarar den slutliga överföringskalkylen. Ändringen i finansieringen betalas som en områdesspecifik engångsersättning 2024.

Enligt budgetpropositionen uppgår den generella finansieringen av välfärdsområdena sammanlagt till cirka 24,7 miljarder euro 2024. Enligt den utredning som förvaltningsutskottet fått ökar välfärdsområdenas finansiering med cirka fyra miljarder euro jämfört med den ordinarie budgeten för 2023. Den finansiering som bokförs som välfärdsområdenas intäkter 2024 ökar totalt med cirka en miljard euro jämfört med 2023.

Utskottet påpekar att finansieringen måste trygga ordnandet av tillräckliga social- och hälsovårdstjänster på det sätt som förutsätts i grundlagen. Ett av målen för social- och hälsovårdsreformen är i enlighet med regeringsprogrammet också att dämpa kostnadsökningen. Finansieringsmodellen innehåller således incitament för att hantera kostnadsökningen, vilket också gör det möjligt att trygga hållbarheten i de offentliga finanserna.

Enligt inkommen utredning har välfärdsområdena genomfört ekonomiska anpassningsåtgärder och program som syftar till att reformera verksamheten och som innehåller åtgärder bland annat i anslutning till servicestrukturen, digitala tjänster och distanstjänster, upphandlingar och personal. Vid utskottets utfrågning av sakkunniga har välfärdsområdena påpekat att finansieringen trots ovan nämnda åtgärder inte räcker till för att trygga välfärdsområdets verksamhet på det sätt som den gällande lagstiftningen förutsätter. Också i planen för de offentliga finanserna för 2024—2027 har det publicerats en utvärdering av utvecklingen av välfärdsområdenas ekonomi. Enligt den kommer områdenas räkenskapsperiod att uppvisa ett underskott under hela ramperioden. Enligt lagen om välfärdsområden (611/2021) ska ett underskott i välfärdsområdets balansräkning täckas inom högst två år från ingången av det år som följer efter det att bokslutet fastställdes. Sakkunniga har framfört att välfärdsområdena har föreslagit att tiden förlängs med 1—2 år för att ekonomin ska kunna anpassas. Likaså har det vid utfrågningen framförts att det välfärdsområdesindex som fastställts i budgetpropositionen, och med vilket områdenas finansiering för det följande året justeras, inte motsvarar de faktiska ökade kostnaderna för välfärdsområdet.

Utskottet konstaterar att välfärdsområdena har inlett sin verksamhet i ett svårt och instabilt läge där basservicen i det kommunbaserade systemet har hamnat i skuggan av den specialiserade sjukvården. Tillgången till tjänsterna har inte varit jämlik för befolkningen och servicesystemet har inte utvecklats tillräckligt då kommunerna har väntat på reformen av social- och hälsovården och räddningsväsendet. Befolkningens behov av service är samtidigt anmärkningsvärt stort på grund av den allt större andelen äldre, och servicebehovet ökar hela tiden. Såväl social- och hälsovårdstjänsterna som räddningsväsendet lider också av personalbrist. Vidare konstaterar utskottet att också coronaåren har överbelastat servicesystemet. Inflationen har varit hög och personalkostnaderna har ökat väldigt mycket. Dessutom syns förändringarna i den säkerhetspolitiska miljön också i välfärdsområdenas verksamhet. Förvaltningsutskottet betonar därför att förhållandena för välfärdsområdena i nuläget är mycket svåra och att dessa problem inte är en följd av beslut som välfärdsområdena själva har tagit.

I enlighet med 11 § i lagen om välfärdsområdenas finansiering har välfärdsområdena rätt att av staten få tilläggsfinansiering till det belopp som behövs för att trygga social- och hälsovårdstjänst-

Utlåtande FvUU 17/2023 rd

terna och räddningsväsendets tjänster, om nivån på finansieringen annars skulle äventyra ordnandet av de social- och hälsovårdstjänster som tryggats i grundlagen eller räddningsväsendets tjänster som hänför sig till de grundläggande fri- och rättigheterna. Bedömningen om tilläggsfinansiering grundar sig på en helhetsbedömning som gjorts utifrån uppgifterna om välfärdsområdets ekonomi och verksamhet. För detta ändamål har det i budgetpropositionen tagits in ett moment med ett anslag på en miljon euro. Utskottet påpekar att det i budgeten för 2024 är fråga om ett tekniskt tillägg under momentet och att ingen övergripande bedömning av anslaget under momentet ännu har gjorts.

Förvaltningsutskottet har i sitt utlåtande om budgeten för 2023 (FvUU 28/2022 rd — RP 154/2022 rd) betonat att man långsiktigt bör följa hur målen för finansieringen och reformen av välfärdsområdena genomförs. Utskottet påpekar att finansieringsmodellen för välfärdsområdena har genomförts endast under en mycket kort tid och att uppföljningstiden är kort. Det finns inte heller någon erfarenhet av hur tilläggsfinansieringen fungerar. Förvaltningsutskottet påpekar i likhet med ovan nämnda utlåtande att statsrådet noggrant bör följa hur välfärdsområdenas finansiering räcker till och vid behov lämna en proposition om ändring av regleringen, ifall ordnandet av de tjänster som tryggas i grundlagen äventyras trots möjligheten till tilläggsfinansiering. I samband med översynen av lagstiftningen om välfärdsområdenas finansiering godkände riksdagen utifrån förvaltningsutskottets betänkande också ett uttalande där regeringen förutsätts se till att uppnåendet av målen för reformen av social- och hälsovården och räddningsväsendet följs långsiktigt och att iakttagelserna rapporteras regelbundet (RP 68/2022 rd — FvUB 15/2022 rd, RSv 102/2022 rd). Slutligen betonar utskottet att det i vilket fall som helst behövs både områdesspecifika och nationella åtgärder för att stävja kostnadsutvecklingen och uppnå de finanspolitiska målen.

Den kommunala ekonomin

Lägesbilden för 2023 och budgetpropositionen för 2024

År 2023 är på många sätt ett exceptionellt år för den kommunala ekonomin. I och med social- och hälsovårdsreformen, som trädde i kraft i början av året, har det snabbt växande utgiftstrycket i anslutning till befolkningens åldrande överförs till välfärdsområdena. Vid reformen har man till välfärdsområdenas finansiering överfört 70 procent av statsandelarna för basservice, det vill säga 5,4 miljarder euro, och 70 procent av ersättningarna för förlorade skatteinkomster, det vill säga 1,9 miljarder euro. Också skatteinkomsterna överförs. I den kommunala ekonomin som helhet är förändringen neutral i förhållandet mellan kommun och stat. De kostnader och inkomster som överförs från kommunerna till välfärdsområdena justeras under 2023 när kommunernas bokslut för 2022 och beskattningen för skatteåret 2022 är klara. Avstämningen av de inkomster som överförs så att de motsvarar de kostnader som överförs görs genom att statsandelen för basservice minskas. Varje kommuns andel av den minskade statsandelen är lika stor per invånare. Även om inkomsterna på nationell nivå överförs så att de motsvarar kostnaderna, kan det dock i enskilda kommuner finnas stora skillnader mellan de inkomster och kostnader som överförs.

De kostnader som överförs från kommunerna till välfärdsområdena ska enligt lagstiftningen motsvara de kostnader som faktiskt överförs till välfärdsområdena, inklusive lönekostnaderna för personalen. Därför beaktas också personalens lönekostnader enligt den faktiska kostnad på årsnivå som bestäms utifrån löneharmoniseringen. Kostnaderna för löneharmoniseringen 2021—2022

Utlåtande FvUU 17/2023 rd

beaktas till den del de motsvarar den faktiska kostnadsnivån under dessa år. I den kostnadspost som överförs beaktas däremot inte de harmoniseringar som gjorts före granskningsåren och som kommunerna ska betala retroaktivt 2021 eller 2022.

Kommunernas ekonomi utgör en helhet på 20 miljarder euro. Från och med 2023 utgör cirka tre fjärdedelar, det vill säga ungefär 15 miljarder euro, av kommunernas totala utgifter kostnader för bildningsväsendet. Redan utgifterna för förskoleundervisning och grundläggande utbildning (6,1 miljarder euro) och småbarnspedagogik (4,0 miljarder euro) täcker över hälften av kommunernas årliga totala utgifter. Basfinansieringen av dessa går i huvudsak via statsandelssystemet för kommunal basservice, som ingår i finansministeriets huvudtitel.

Den kommunala ekonomin ter sig fortfarande stark år 2023, men på grund av vårdreformen är ekonomin förenad med betydande osäkerhetsfaktorer. År 2023 stärks den kommunala ekonomin framför allt av de exceptionellt stora skatteinkomstposter (bestående av skattepengar som betalas i efterskott) som kommunerna får till följd av vårdreformen och som slopas från och med 2024. Tolkningen av siffrorna för 2023 försvagas av den på förhand uppskattade nivån på statsandelarna och den för höga nivån i och med social- och hälsovårdsreformen, vilket leder till att den överflödiga statsandel som betalats till kommunerna 2023 dras av från kommunernas statsandelar 2024 (50 %) och 2025 (50 %). Enligt utredning till utskottet indikerade kommunernas, samkommunernas och välfärdsområdenas sammanlagda bokslutsprognoser en betydande försämring av verksamhetsbidraget 2023 jämfört med 2022. Särskilt löneförhöjningar och den utdragna inflationen orsakar ett tryck på ekonomin.

Enligt budgetpropositionen för 2024 stärker den sammanlagda effekten av statens åtgärder den kommunala ekonomin något 2024 jämfört med den ordinarie budgeten för 2023. För de nya och utvidgade uppgifter för kommunerna som det tidigare har beslutats om anvisas full statsandel och kommunerna kompenseras fullt ut för de ändringar i beskattningsgrunderna som staten beslutat om. För kommunerna anvisas inga nya uppgifter eller skyldigheter år 2024. Den stärkta kommunala ekonomin beror framför allt på att fastighetsskattesatsen för mark differentieras från den allmänna fastighetsskattesatsen och den nedre gränsen höjs från 0,93 till 1,30. Ändringen ökar kommunernas fastighetsskatteintäkter med uppskattningsvis 108 miljoner euro från och med 2024. Ändringen bedöms medföra fördelar särskilt för huvudstadsregionen och andra tillväxtcentrum som också har stora investeringsbehov inom den kommunala ekonomin.

Å andra sidan försvagas kommunernas inkomster av den i regeringsprogrammet överenskomna besparing i statsandelen för kommunal basservice som motsvarar indexhöjningen på en procentenhet åren 2024—2027, och som leder till att statsandelarna minskar med 24 miljoner euro 2024. Beloppet är 48 miljoner euro 2025, 79 miljoner euro 2026 och 111 miljoner euro 2027.

Även indexfrysningarna och besparingarna i fråga om socialskyddsförmånerna har olika konsekvenser för den kommunala ekonomin. De minskar direkt kommunernas utgifter, men ökar å andra sidan behovet av utkomststöd och minskar skatteintäkterna. På längre sikt bedöms åtgärderna öka sysselsättningen, vilket i sin tur ökar kommunernas skatteintäkter. Dessutom beräknas sänkningen av arbetslöshets- och sjukförsäkringsavgifterna öka kommunernas skatteinkomster och minska kommunarbetsgivarnas betalningsbörda med sammanlagt cirka 300 miljoner euro 2024.

Utlåtande FvUU 17/2023 rd

I budgetpropositionen för 2024 anvisas sammanlagt 5,1 miljarder euro för statsbidrag till kommunerna. Av den summan anvisas 2,5 miljarder euro för statsandelen för kommunal basservice. Sammantaget leder de ändringar som minskar och ökar statsandelen till att statsandelen minskar med cirka 290 miljoner euro jämfört med den ordinarie budgeten för 2023. Fördelningen av kostnaderna mellan staten och kommunerna justeras inte för 2024, utan först i samband med budgeten för 2025. I budgetpropositionen föreslås att statsandelsprocenten sänks från 22,09 procent till 21,92 procent 2024.

Utsikter för den kommunala ekonomin

Den allmänna ekonomiska utvecklingen återspeglas också i kommunekonomin. Finlands ekonomiska utveckling beräknas stanna nära nollstrecket, i och med att stigande priser och räntor minskar hushållens konsumtion och investeringar. Enligt planen för de offentliga finanserna för 2024—2027 försvagas den offentliga ekonomins finansiella ställning betydligt 2023 jämfört med 2022. Den ekonomiska tillväxten beräknas tillta i slutet av prognosperioden jämfört med de närmaste åren. De offentliga finanserna fortsätter dock att uppvisa ett betydande underskott och trots anpassningsåtgärderna fortsätter skuldkvoten att öka. Inom den offentliga ekonomin uppvisar statsförvaltningen det största underskottet. Kommunförvaltningen uppvisar ett litet underskott i kalkylen över utgiftstrycket.

Enligt utvecklingsprognosen för den kommunala ekonomin ökar omkostnaderna inom den kommunala ekonomin 2024—2027 huvudsakligen på grund av prisstegringen. År 2025 utgör dock ett undantag eftersom kommunerna då övertar ansvaret för ordnandet av arbets- och näringstjänsterna, samtidigt som deras finansieringsansvar för arbetslöshetsförmånerna utvidgas. Enligt kalkylen över utgiftstrycket kommer servicebehovet inom utbildningen (inkl. småbarnspedagogiken) att minska under ramperioden på grund av lägre nativitet och mindre årskullar. Den största kostnadsposten inom kommunalekonomin utgörs av personalkostnaderna, som påverkas av löneutvecklingen inom kommunsektorn. Å andra sidan gäller den minskade befolkningen i arbetsför ålder och problemen med tillgången på arbetskraft också kommunsektorn och påverkar skattebasen.

I kalkylen över utgiftstrycket ökar verksamhetsinkomsterna inom den kommunala ekonomin med i genomsnitt 1,4 procent per år under ramperioden. Skatteinkomsterna minskar med 5,0 procent 2024 på grund av att social- och hälsovårdsreformens inverkan syns med en fördröjning i kommunernas skatteinkomster. Utvecklingen av skatteinkomsterna förutspås normaliseras till en årlig tillväxt på i genomsnitt 3,2 procent 2025—2027.

Kommunernas investeringstryck beräknas förbli stort under granskningsperioden bland annat på grund av byggnadsbeståndets ålder och tillväxttrycket i stora städer. I samband med social- och hälsovårdsreformen har över 5 miljarder euro av lånen inom den kommunala ekonomin överförts från ingången av 2023. Lånestocken inom den kommunala ekonomin fortsätter dock att öka 2024—2027 och den beräknas uppgå till 24,2 miljarder euro i slutet av granskningsperioden.

Den kommunala ekonomins tillstånd och finansieringens tillräcklighet beskrivs med olika mätare. I kalkylen över utgiftstrycket blir kassaflödet från verksamheten och investeringarna, som visar balansen i kommunekonomin, negativt 2024—2027. Enligt kalkylen över utgiftstrycket räck-

Utlåtande FvUU 17/2023 rd

er årsbidragen till för att täcka avskrivningarna under hela granskningsperioden, men de räcker inte till för nettoinvesteringar. Obalansen mellan inkomster och utgifter innebär ett anpassningstryck på kommunernas ekonomi under de kommande åren.

Anpassningstrycket bedöms också utifrån trycket att höja den kalkylerade kommunalskattesatsen. Enligt utvecklingsprognosen riktas det största förhöjningstrycket på nationell nivå till åren 2025 och 2026. Beroende på kommunernas storlek är trycket på att höja skattesatsen väldigt varierande. I slutet av ramperioden, 2027, är trycket på att höja skatteprocenten störst i små kommuner med färre än 5 000 invånare. Situationen i kommuner med lägre invånarantal försvåras av att skattesatserna ofta redan är högre än i stora kommuner och kommunalskattens avkastning per enhet i genomsnitt är sämre.

Ett negativt årsbidrag skildrar utvecklingen av kommunernas driftsekonomi. Antalet kommuner med ett negativt årsbidrag minskar 2023 till endast sju stycken, men under de kommande åren kommer dessa att öka. Det beräknas att det i slutet av ramperioden finns totalt 26 kommuner som har ett negativt årsbidrag. Flertalet av dessa är kommuner med färre än 5 000 invånare.

Utskottet påpekar att den kommunala ekonomin under granskningsperioden påverkas av många olika förändringsfaktorer som orsakar osäkerhet. Social- och hälsovårdsreformen och reformen av arbets- och näringstjänsterna orsakar instabilitet i utvecklingskalkylerna. Således bör man förhålla sig försiktigt till uppskattningar som bygger på kommunernas storlek eller på enskilda kommuner och det är skäl att undvika långtgående tolkningar.

Sammanfattning

Regeringen har i planen för de offentliga finanserna ställt upp som mål att kommunförvaltningens finansiella ställning enligt nationalräkenskaperna ska vara så gott som i balans 2027. Det förutsätter att den kommunala ekonomin förbättras, eftersom kalkylen över utgiftstrycket i de offentliga finanserna visar att kommunförvaltningens saldo i förhållande till bruttonationalprodukten är -0,4 procent 2027.

När det föreskrivs om kommunernas uppgifter måste det ses till att kommunerna har faktiska förutsättningar att klara av sina åligganden i enlighet med finansieringsprincipen. Utskottet understryker att det i regeringsprogrammet har fastställts att staten förbinder sig att kompensera kommunerna för de nya uppgifter och skyldigheter som åläggs dem samt för eventuella utvidgningar av uppgifterna genom att finansiera uppgifterna och skyldigheterna fullt ut eller genom att avveckla andra skyldigheter. Kommunerna ska också kompenseras för de effekter som ändringar i beskattningsgrunderna har på skatteintäkterna.

Enligt lagen om statsandel för kommunal basservice (618/2021) riktas en statsandel på 100 procent till nya och mer omfattande kommunala uppgifter och åligganden samt för nya uppgifter. För att statens finansieringsansvar ska kunna genomföras fullt ut förutsätts det också att det görs en realistisk bedömning av vilka följer nya eller mer omfattande uppgifter och åligganden har för den kommunala ekonomin, betonar utskottet.

Utlåtande FvUU 17/2023 rd

Förvaltningsutskottet inskräper att det blir allt viktigare att på lång sikt trygga hållbarheten inom den kommunala ekonomin. Det är nödvändigt att en övergripande översyn av den kommunala finansieringen och statsandelssystemet genomförs så att de motsvarar kommunernas nya roll och läget efter att social- och hälsovårdsreformen trätt i kraft och arbets- och näringsreformen genomförts.

Utskottet noterar i detta sammanhang också att tio kommuner kommer att ha negativa statsandelar inkommande år. I en situation med negativa statsandelar får kommunen inga statsandelar alls, utan istället ska den negativa andelen återbetalas. Det här beror i huvudsak på de element som strävar till att jämna ut de kommunvisa effekterna av social- och hälsovårdsreformen, och som genomförs som en del av statsandelen för basservice. Med utjämningselementen säkerställs att ekonomin inte försämras eller stärks orimligt mycket för någon kommun till följd av vårdreformen.

Utskottet ser det som viktigt att finansministeriet i slutet av september inledde en ansökan om en behovsprövad, förhöjd statsandel för att stödja de kommuner som har en svår ekonomisk situation. Kommuner med negativ statsandel har således möjlighet att vid behov ansöka om behovsprövad förhöjd statsandel, om kommunens ekonomiska situation är särskilt svag. Enligt utredningen granskas de negativa statsandelarna mer ingående som en del av statsandelsreformen. Utskottet påskyndar utredningen av ärendet.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Förvaltningsutskottet föreslår

att finansutskottet beaktar det som sägs ovan.

Utlåtande FvUU 17/2023 rd

Helsingfors 27.10.2023

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Mauri Peltokangas saf
vice ordförande Pihla Keto-Huovinen saml
medlem Otto Andersson sv
medlem Eveliina Heinäluoma sd
medlem Petri Honkonen cent
medlem Juha Hänninen saml
medlem Rami Lehtinen saf
medlem Laura Meriluoto vänst
medlem Mira Nieminen saf
medlem Saku Nikkanen sd
medlem Hanna Räsänen cent
medlem Paula Werning sd
medlem Joakim Vigelius saf
medlem Sofia Virta gröna
medlem Ben Zyskowiec saml (delvis)
ersättare Ville Merinen sd
ersättare Heikki Vestman saml.

Sekreterare var

utskottsråd Minna-Liisa Rinne
utskottsråd Henri Helo
plenarråd Sanna Helopuro.

Utlåtande FvUU 17/2023 rd Avvikande mening 1

Avvikande mening 1

Motivering

Socialdemokraterna stöder de anslagsökningar för att stärka den inre säkerheten som föreslås i regeringens budgetproposition för 2024 och planen för de offentliga finanserna 2024—2027. Socialdemokraterna betonar att en stark inre säkerhet är en förutsättning för ett välmående samhälle. Därför är det viktigt att säkerställa verksamhetsförutsättningarna och resurserna för de myndigheter som ansvarar för den inre säkerheten. För att kunna säkerställa en jämlik säkerhet i samhället krävs att myndighetsverksamheten är effektiv och har tilldelats tillräckliga resurser. Samtidigt påminner socialdemokraterna om vikten av att de tjänster som kommunerna och välfärdsområdena ordnar är fungerande och håller hög kvalitet för att samhället ska förbli sammanhållet och för att ingen ska hamna utanför. Det stöder också säkerhetsmyndigheternas arbete.

Särskilt positivt och välkommet i budgetpropositionen för 2024 är målet att i enlighet med regeringsprogrammet öka antalet poliser till 8 000. Socialdemokraterna fäster uppmärksamhet vid att ökningen av antalet poliser är en fortsättning på det viktiga arbete för att öka mängden poliser som regeringen Marin inledde redan under förra valperioden. I den redogörelse för den inre säkerheten som riksdagen godkände under förra valperioden betonades vikten av att, på ett sätt som sträcker sig över flera valperioder, säkerställa verksamhetsförutsättningarna och finansieringsbasen för de myndigheter som ansvarar för den inre säkerheten.

Utöver viktiga satsningar innehåller budgetpropositionen för 2024 och planen för de offentliga finanserna också smärtpunkter som socialdemokraterna fäster uppmärksamhet vid och som behöver åtgärdas.

Tryggande av gränssäkerheten

Gränsbevakningsväsendet har lyft fram betydande brister i sin basfinansiering för att kunna upprätthålla verksamheten på nuvarande nivå. Gränsbevakningsväsendet har påpekat för förvaltningsutskottet att väsendets omkostnader kommer att präglas av ett finansieringsunderskott på cirka 25 miljoner i slutet av ramperioden 2027. Finansieringsunderskottet kommer att påverka Gränsbevakningsväsendets operativa kapacitet senast från och med 2025. I den förändrade omvärlden anser socialdemokraterna att det är nödvändigt att Gränsbevakningsväsendets basfinansiering stärks under ramperioden så att finansieringsunderskottet minskar.

Ökad utbildning av räddningsmän

Regeringen föreslår ett tilläggsanslag på 3,5 miljoner euro för 2024 för att öka utbildningen av räddningsmän. Regeringen har som mål att öka antalet räddningsmän som utbildas så att det 2032 finns 1 000 nya räddningsmän. Socialdemokraterna kräver att bristen på räddningsmän ska lösas snabbare än vad regeringen har som mål. Socialdemokraterna föreslår att antalet räddningsmän som utbildas höjs så att målet på 1 000 nya räddningsmän nås redan 2030. Det förutsätter utöver regeringens anslag ett tilläggsanslag på en miljon euro för att öka utbildningen av räddningsmän.

Utlåtande FvUU 17/2023 rd Avvikande mening 1

Finansieringen av välfärdsområdena

Enligt lagen om välfärdsområden ska ett underskott i välfärdsområdets balansräkning täckas inom högst två år från ingången av det år som följer efter det att bokslutet fastställdes. Vid förvaltningsutskottets utfrågning föreslog välfärdsområdenas representanter att skyldigheten att täcka underskott förlängs med 1—2 år. Socialdemokraterna ställer sig bakom förslaget om att förlänga skyldigheten att täcka välfärdsområdenas underskott. Det skulle ge områdena mer tid att täcka underskottet, och på det sättet kunde välfärdsområdena undvika de allra kortsiktigaste sparåtgärderna och säkerställa arbetsfreden. Dessutom bör regeringen under denna valperiod inleda en utredning om behoven att ändra välfärdsområdesindexet. Socialdemokraterna betonar behovet av en aktiv tillsyn över lagstiftningen om finansieringen av välfärdsområdena, och förutsätter att regeringen reagerar på eventuella smärtpunkter under valperioden.

Den kommunala ekonomin

Efter social- och hälsovårdsreformen ligger huvudvikten i kommunernas uppgiftsfält på bildningssektorn, bland annat den grundläggande utbildningen och småbarnspedagogiken. Därför hotar inbesparingarna inom kommunalekonomin oundvikligen att leda antingen till ett ökat tryck på skatteförhöjningar eller till nedskärningar i utbildningen i kommunerna. Kommunförbundet har lyft fram att regeringens nedskärningar i den sociala tryggheten indirekt kan leda till att den kommunala ekonomin försämras med 80—100 miljoner euro per år. Socialdemokraterna framhåller att det är absolut nödvändigt att regeringen inte indirekt försämrar den kommunala ekonomin genom omfattande nedskärningar i den sociala tryggheten. I synnerhet eftersom de sysselsättningsfrämjande effekterna av nedskärningarna i den sociala tryggheten är oklara i det svaga konjunkturläget. Vi förutsätter att konsekvenserna för den kommunala ekonomin bedöms i alla regeringens sparåtgärder.

Migration

Finland behöver en aktiv invandringspolitik och i synnerhet arbetskraftsinvandring. Dessa stärker Finlands offentliga finanser, förbättrar försörjningskvoten i vårt land när medelåldern blir allt högre, och lindrar bristen på arbetskraft. Regeringen bör driva en invandringspolitik med vilken man kan locka utländska experter till Finland. Ur Finlands synvinkel är det viktigt att arbetskraftsinvandringen kan främjas på ett kontrollerat och socialt hållbart sätt. Under den föregående riksdagsperioden påskyndades processerna kring arbetskraftsinvandring och antalet arbetskraftsinvandrare ökade. Samtidigt bör det säkerställas att prövningen av tillgången på arbetskraft fungerar och att arbetsrelaterat utnyttjande effektivt kan förebyggas.

För att etablera sig i landet och integreras i samhället krävs aktiva integrationstjänster och att dessa tilldelas tillräckliga resurser. Socialdemokraterna anser därför att regeringens nedskärningar i integrationsfrämjande åtgärder försvagar invandrarnas möjligheter att utbilda sig, skaffa arbete och få de tjänster som de behöver för att de så effektivt och smidigt som möjligt ska kunna integreras i det finska samhället.

Utlåtande FvUU 17/2023 rd
Avvikande mening 1

Avvikande mening

Vi föreslår

att finansutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors 27.10.2023

Eveliina Heinäluoma sd
Saku Nikkanen sd
Paula Werning sd
Ville Merinen sd

Utlåtande FvUU 17/2023 rd Avvikande mening 2

Avvikande mening 2

Motivering

Vi baserar vår bedömning på skrivningarna i regeringsprogrammet och hur stor genklang de får i regeringens budgetproposition för 2024, planen för de offentliga finanserna 2024—2027 och i sakkunnigyttrandena till förvaltningsutskottet.

Kortfattat kan man med fog konstatera att även om de flesta skrivningarna i regeringsprogrammet sträcker sig över hela Finland, också i ärenden som hör till förvaltningsutskottet, visar regeringens riktlinjer för finansieringen och andra beslut antingen direkt eller indirekt att många av regeringsprogrammets mål står på ostadig grund. Många skrivningar riskerar att bli tomma löften när tillräckliga resurser saknas.

Vi förstår det svåra läget i de offentliga finanserna och behovet av åtgärder för att anpassa utgifterna. Vi godkänner dock inte regeringens anpassningslinje som helhet, eftersom resurserna ökas i de starkaste regionerna och skärs ned i de svagaste. Vi påminner om att Finlands framgång har grundat sig på att hela landet utvecklas och på att regionernas resurser utnyttjas på ett hållbart sätt. Framgången bygger inte på en medveten centraliseringspolitik, som regeringen de facto håller på att inleda i fråga om varje förvaltningsområde inom statens budgetekonomi.

Det är obegripligt hur bristfälligt regeringen har bedömt de totala konsekvenserna av sina beslut. Regeringen har uppenbarligen inte velat göra någon helhetsbedömning av hur många av dess anpassningsåtgärder och ändringar i regionutvecklingspolitiken som kommer att drabba samma områden och människogrupper. Enligt de utredningar som landskapsförbunden har lämnat kan man dra den beklagliga slutsatsen att regeringen på ett radikalt sätt tänker öka ojämlikheten bland regionerna och också bland människorna.

Vi godkänner inte heller regeringens oförmåga eller rentav likgiltighet när det gäller att trygga den lagstadgade basservicen för alla finländare oberoende av boningsort, särskilt i fråga om social- och hälsovårdstjänster samt kulturella rättigheter, som kommunerna ansvarar för. Regeringen bör inse att svåra tider kräver att man värnar om den nationella sammanhållningen och enigheten, och det sista som behövs är att folket delas itu, vilket regeringens politik kommer att leda till.

Det bör också särskilt betonas att den finansieringsram för inrikesministeriets förvaltningsområde som är viktig för den inre säkerheten är i obalans under ramperioden 2024—2027 och pekar neråt i en tid då vår säkerhetspolitiska omgivning utvecklas i en ännu svårare och mer oförutsägbar riktning. I dessa tider bör tyngdpunkten ligga på att stärka den övergripande säkerheten, som omfattar både Finlands utrikes- och försvarspolitik och den inre och yttre säkerheten.

Regeringen håller på att med sina egna åtgärder fördjupa de säkerhetsrelaterade utmaningarna genom att i strid med regeringsprogrammet lämna hela östra Finland utanför sina utvecklingsåtgärder, i en situation där det är absolut nödvändigt att med hjälp av mångsidiga regionalpolitiska metoder sörja för hela Finlands livskraft, vilket också har ett nära samband med behoven att stärka

Utlåtande FvUU 17/2023 rd Avvikande mening 2

gränssäkerheten och försörjningsberedskapen. Den målmedvetna centraliseringspolitik som regeringen driver är rentav skadlig och ansvarslös i den tid vi nu lever i.

Välfärdsområdenas finansiering bör säkerställas

Människor har rätt till lagstadgad basservice oberoende av boningsort. Det är i sista hand statsmakten, det vill säga landets sittande regering, som har ett ansvar här. Med stöd av den så kallade finansieringsprincipen, som härletts ur grundlagen, måste det säkerställas tillräckliga resurser för välfärdsområdena som ansvarar för social- och hälsovården och räddningsväsendet samt för kommunerna som ansvarar för annan basservice. Genomförandet av finansieringsprincipen måste bedömas på välfärdsområdes- och kommunnivå i enlighet med grundlagsutskottets praxis.

I Finland genomfördes 2023 en historiskt stor reform av social- och hälsovården och räddningsväsendet. Ansvaret för uppgifterna överfördes från kommunerna till de nya välfärdsområdena. Välfärdsområdena finansieras med medel ur statsbudgeten, eftersom de inte har beskattningsrätt. Redan vid genomförandet av reformen var det känt att det i genomförandefasen kan uppstå omständigheter som kräver snabba ändringar i lagstiftningen. Varje regering bör därför leva i nuet och skrida till handling istället för att bara klandra dem som förnyat, vilket verkar vara den nuvarande regeringens linje när det gäller att reagera på utmaningar.

De sakkunniga har påpekat att det förekommer finansiella problem inom alla välfärdsområden. De beror inte på reformen utan på oförutsedda stora kostnader, som beror på den kraftiga inflation som började efter Rysslands angrepp på Ukraina, på högre löner inom social- och hälsovården än vad som motsvarar den allmänna linjen samt på bristen på social- och hälsovårdspersonal, som måste kompenseras med inhyrd arbetskraft, vilket är mycket dyrt.

Under dessa förhållanden anser vi att det är obegripligt och ansvarslöst att minska välfärdsområdenas finansiering med 1,4 miljarder euro på det sätt som bestämts i regeringsprogrammet. I praktiken innebär det nedskärningar i när servicen inom social- och hälsovården. Vi påminner om finansministeriets bedömning i den utgifts- och strukturkartläggning som publicerades den 6 mars 2023, enligt vilken det i praktiken är omöjligt att minska finansieringen av välfärdsområdena utan att social- och hälsovårdstjänsterna äventyras, om det inte görs motsvarande lättnader i uppgifterna eller skyldigheterna. Därför anser vi att det förslag till nedskärning som regeringen skrivit in i sitt program är oansvarigt.

Eftersom regeringen inte ger välfärdsområdena någon flexibilitet att klara av oförutsedda och stora kostnader, har välfärdsområdena inga andra möjligheter än att söka efter snabba besparingar genom att gallra bland när servicen inom social- och hälsovården. Med sin oförmåga till flexibilitet urvattnar regeringen vårdreformens mål om att stärka social- och hälsovårdstjänsterna på basnivå, varvid tyngdpunkten inte kommer att flyttas från de mest krävande vårdtjänsterna till tjänsterna på basnivå. Det skulle bli väldigt kostsamt såväl för människorna som för de offentliga finanserna.

Centerns riksdagsgrupp har gett regeringen sex förslag på åtgärder som ska trygga en tillräcklig finansiering av välfärdsområdena, svara på bristen på social- och hälsovårdspersonal och trygga arbetsfreden för dem som verkställer reformen. Det krävs en snabb lösning på problemen för att

Utlåtande FvUU 17/2023 rd Avvikande mening 2

kostnaderna för social- och hälsovården inte ska öka okontrollerat. Tyvärr har regeringen förhållit sig mycket likgiltigt till våra förslag.

Kommunerna och kommuninvånarna ska behandlas jämlikt

När man ser på kommunalekonomin som helhet ter sig skrivningarna i regeringsprogrammet rimliga i förhållande till det svåra läget inom statsfinanserna. Till skillnad från vad som befarats verkar det i nuläget inte finnas några planer på stora nedskärningar i statsandelssystemet för kommunal basservice. Också denna regering ser ut att fortsätta traditionen med att kommunerna ersätts till fullt belopp för förlorade skatteinkomster och utvidgade uppgifter. En indexnedskärning på en procentenhet är rimlig med tanke på utmaningarna inom statsfinanserna.

Regeringen har för avsikt att tvångshöja fastighetsskatten genom att höja den nedre gränsen för fastighetsskattesatsen för mark, vilket ger kommunalekonomin sammanlagt 108 miljoner euro i nya skatteinkomster. Vi anser att detta strider mot det kommunala självstyret, och vi påpekar att två tredjedelar av summan styrs till Helsingfors och Esbo, där boendekostnaderna redan från tidigare är de högsta i landet.

Däremot påverkas kommunernas uppgiftsfält i betydande grad av reformen av social- och hälsovården och räddningsväsendet, som genomfördes i början av 2023. Enligt de sakkunniga som utskottet hört kommer ungefär tre fjärdedelar, det vill säga cirka 15 miljarder euro, av kommunernas totala utgifter i fortsättningen att vara kostnader för bildningsväsendet. Enligt programmet för kommunernas ekonomi, som offentliggjordes samtidigt som budgetpropositionen, kommer skatteinansieringens betydelse för kommunernas inkomstunderlag att öka betydligt.

Övergångsperioden i anslutning till vårdreformen orsakar stora svängningar i kommunernas ekonomi 2024—2025 jämfört med innevarande år. Hela tio kommuner riskerar få en så kallad negativ statsandel. Med andra ord skulle kommunen med hot om utmätning vara tvungen att betala finansministeriet för att de har skyldighet att ordna de tjänster för sina invånare som bestämts i lag. Med tanke på den så kallade finansieringsprincipen och likabehandlingen av kommuninvånarna anser vi att detta är minst sagt tvivelaktigt.

Regeringen kan om den så önskar hantera de kommuner som har så kallad negativ statsandel genom att med motsvarande belopp höja kommunernas behovsprövade finansieringsunderstöd. Enligt våra räkningar skulle det vara fråga om 30 miljoner euro.

Däremot har regeringen för avsikt att inkommande år halvera kommunernas behovsprövade finansieringsunderstöd till 10 miljoner euro. I sitt svar på vårt skriftliga spørsmål berättar regeringen lakoniskt att den agerat helt rätt och hänvisar till kommunernas och välfärdsområdenas gällande finansieringslagar. Regeringen verkar oförstående om att lagarna bör ändras så snart som möjligt om de leder till en oskälig situation.

Det är också motiverat att beakta att löneharmoniseringen inom välfärdsområdena i sin helhet förändrar de kostnader på årsnivå som överförs jämfört med utgångsnivån. I sådana välfärdsområden med omfattande samkommuner där lönerna redan har harmoniserats överförs större kostnader från kommunerna än i sådana områden där löneharmonisering inte har gjorts. Det här medför

Utlåtande FvUU 17/2023 rd Avvikande mening 2

bestående nedskärningar i statsandelarna, som drabbar i synnerhet de kommuner och områden som varit föregångare när det gäller att bilda social- och hälsovårdsområden. Den här snedvridningen bör vid behov korrigeras retroaktivt och beaktas i kommande statsandelar.

Polisens tilläggsresurser ska styras till hela landet

Vi välkomnar skrivningen i regeringsprogrammet om att höja antalet poliser så att polisen har 8 000 årsverken före utgången av valperioden. Enligt de sakkunniga som utskottet hört bör det finnas tillräckligt med finansiering för att öka resurserna.

Polisens anslag ökas nästa år med 55 miljoner euro och avsikten är att det ska finnas hundra fler poliser. Enligt Polisstyrelsen kommer det att inrättas över 60 nya polistjänster i Nyland. Det finns ännu inga beslut om var de återstående tjänsterna ska inrättas.

Vi ser det som obegripligt att tilläggsresurserna för polisen kraftigt koncentreras till en region. Regeringen är på väg att lämna allt fler områden i Finland åt sitt öde utan att inse att brottsligheten frodas överallt i landet, och att den professionella brottsligheten, till exempel så kallade mc-gäng, söker sig till områden där de "får arbeta i fred" utan att bli störda av polisen. Polisens osynlighet avspeglas också på ett negativt sätt i möjligheten att upprätthålla stabiliteten i samhället och sporrar till att ta rätten i egna händer.

Under förra valperioden utfördes grundliga utredningar för att fastställa den maximala uttryckningstiden vid polislarm i syfte att stärka de svagare serviceområdena för polisen på fältet. För den inre säkerhetens skull uppmuntrar vi regeringen att styra Polisstyrelsen till en jämnare fördelning av de nya tjänsterna.

Gränssäkerheten måste stärkas

I Finland har Gränsbevakningsväsendet ansvar för att övervaka EU:s längsta enhetliga yttre gräns, samt för att upprätthålla och utveckla gränssäkerheten, sjösäkerheten och krisberedskapen. Gränsbevakningsväsendet har en betydande roll i att upprätthålla den övergripande säkerheten. Det är en del av Finlands försvarssystem.

Situationen vid Finlands gränser har försvårats. Särskilt säkerheten i Östersjön och risken för så kallade hybridoperationer mot Finland har ökat avsevärt. Den i Sverige ökande gängbrottsligheten och därtill hörande narkotikahandel har också nått Finland.

Vi vill påminna regeringen om att om vi i Finland inte själva sörjer för Gränsbevakningsväsendets prestationsförmåga och tillräckliga resurser, är vi beroende av våra grannländers prestationsförmåga, särskilt Rysslands, Sveriges och Norges.

Av utskottets sakkunnigutfrågningar framgår att Gränsbevakningsväsendet inte har tillräckliga resurser för att hantera de utmaningar som man redan känner till. Underskottet i basfinansieringen beror på en för låg utgångsnivå i förhållande till behoven. Den låga utgångsnivån är en följd av tidigare anpassningsåtgärder samt av att kostnadsnivån har stigit avsevärt. År 2027 kommer finansieringsunderskottet för Gränsbevakningsväsendets omkostnader att uppgå till ungefär 28

Utlåtande FvUU 17/2023 rd Avvikande mening 2

miljoner euro. Finansieringsunderskottet kommer senast från och med 2025 att i betydande grad påverka Gränsbevakningsväsendets operativa prestationsförmåga. Anpassningsbehovet är så stort att det oundvikligen har stora personalkonsekvenser. Det skiljer rentav omkring 150 årsverken mellan den personalmängd som säkerhetssituationen förutsätter (3 100 årsverken) och den mängd som ramen möjliggör.

Vi anser att regeringen åläggs en skyldighet att lägga till den finansiering som saknas, eftersom vi under rådande osäkra förhållanden inte har råd att pruta på den övergripande säkerheten eller försumma vår egen gränssäkerhet. Vi skulle också överväga att Gränsbevakningsväsendets finansiering utöver permanenta nivåhöjningar kopplas till ett index på samma sätt som försvarsmaktens finansiering. På det sättet skulle finansieringsnivån utvecklas i enlighet med den stigande kostnadsnivån och det skulle inte uppstå något underskott i basfinansieringen.

Räddningsinstitutet bör säkerställas tillräcklig finansiering

I regeringsprogrammet utlovas en ökning av utbildningen för räddningsmän och en förstärkning av räddningsutbildningen vid Räddningsinstitutet i Kuopio. Räddningsinstitutet följer upp behovet av räddningspersonal i hela landet och ordnar vid behov också regionala räddningskurser.

De sakkunniga anser att regeringsprogrammets mål för räddningsväsendet och de resultatmål för verksamheten som uppställs för Kuopio Räddningsinstitut tydligt står i strid med de resurser föreslås i budgeten. Räddningsinstitutet behöver ett tillägg på 4,5 miljoner euro i budgeten för 2024 för att Räddningsinstitutet i Kuopio som planerat ska kunna ta emot det dubbla antalet nya räddningsstuderande hösten 2024.

Däremot strider regeringens handlingar till och med mot deras eget program, eftersom regeringen har för avsikt att börja finansiera Helsingfors räddningsskola, som har betydligt högre utbildningskostnader än Räddningsinstitutet i Kuopio. Enligt den ansvariga ministern planerar man till och med att flytta tyngdpunkten för utbildningen från Kuopio till Helsingfors.

Vi anser att finansieringen av det riksomfattande Räddningsinstitutet i Kuopio inte bör fördelas mellan Räddningsinstitutet och Helsingfors räddningsskola. Det skulle varken vara totalekonomiskt ändamålsenligt eller öka antalet räddningsmän i förhållande till kostnaderna för räddningsutbildningen.

Vi noterar också att det i det verksamhetstillstånd för Helsingfors räddningsskola som inrikesministeriet beviljade Helsingfors stads räddningsverk den 3 november 2021 konstateras att lagstiftningen om välfärdsområden för närvarande inte tillåter att Helsingfors räddningsskola finansieras från den statliga finansieringen av välfärdsområdena. Av regeringens budgetproposition framgår inte på vilka grunder finansieringen fördelas mellan de två läroanstalterna. Det förblir också oklart med vilken mekanism och på vilken laglig grund finansieringen kanaliseras.

Vi anser att den kompromisslösning som vore bäst såväl ekonomiskt som finansieringstekniskt och med tanke på ekonomin är att Helsingfors räddningsskola blir en del av det riksomfattande Räddningsinstitutet. Det här följer också skrivningen i regeringsprogrammet.

Utlåtande FvUU 17/2023 rd
Avvikande mening 2

Betydande besparings- och effektivitetsmöjligheter i mottagningsutgifterna

I den utgifts- och strukturkartläggning som finansministeriet publicerade den 6 mars 2023 konstateras det att en besparing på 100 miljoner euro kan uppnås genom en reform av mottagningen av flyktingar och asylsökande och effektivisering av uppehållstillståndsförfarandet.

Med beaktande av regeringsprogrammet, budgetpropositionen för 2024 och planen för de offentliga finanserna 2024—2027 är vi förvånade över att regeringen inte gör någonting för att förverkliga ovan nämnda sparpotential. Inte heller planen för de offentliga finanserna 2024—2027 tyder på att utgifterna för mottagningen av flyktingar kommer att minska.

I budgetpropositionen för nästa år föreslås dock en minskning på cirka 50 miljoner euro i mottagningsutgifterna, men det beror sannolikt endast på antagandet att färre personer som flyr kriget i Ukraina kommer till Finland. Vi anser att detta är önsketänkande av flera skäl: Ryssland fortsätter sitt anfallskrig mot Ukraina, det finns risk för ett storskaligt krig i Mellanöstern och regeringen godkände i juni 2023 en så kallad EU-pakt vars mål är att bördan som uppkommer av asylsökande fördelas mellan EU:s medlemsländer. Sammantaget upprätthåller allt detta fortfarande trycket på att antalet asylsökande till och med kan öka, vilket regeringen inte alls har förberett sig på.

Med stöd av de uppskattningar av priserna per enhet för mottagningsutgifterna som ingår i budgetpropositionen ser det däremot ut som om utgiftsnivån består eller ökar jämfört med årets nivå. I synnerhet i detta ekonomiska läge anser vi att regeringen bör ta finansministeriets bedömning av sparpotentialen på 100 miljoner euro på allvar och se över mottagningstjänsterna till exempel genom att öka inkvarteringen i kommunernas hyresbostäder eller utnyttja privat inkvartering i stället för dyra förläggningar.

Avvikande mening

Vi föreslår

att finansutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors 27.10.2023

Petri Honkonen cent
Hanna Räsänen cent

Utlåtande FvUU 17/2023 rd Avvikande mening 3

Avvikande mening 3

Motivering

Antalet flyktingar

Enligt budgetpropositionen sänks flyktingkvoten till den lägsta nivån under hela 2000-talet, det vill säga till 500 personer. Finland har tidigare länge och exemplariskt deltagit i mottagandet av kvotflyktingar. Den årliga flyktingkvoten har under största delen av det pågående årtusendet legat på 750 personer. Kvoten höjdes till 1050 åren 2014 och 2015 på grund av kriget i Syrien, till 850 år 2020, till 1050 år 2021 och till 1500 år 2022 på grund av situationen i Afghanistan. I år är kvoten 1050 personer.

På grund av ett flertal utdragna konflikter är den globala flyktingsituationen i nuläget historiskt svår. I slutet av 2022 hade redan över 108 miljoner människor tvingats lämna sina hem för att fly undan konflikter, förföljelse och kränkningar av de mänskliga rättigheterna. Av dem är över 35 miljoner flyktingar utanför sitt hemland. Ungefär 40 procent av flyktingarna är barn.

Utfrågningen av sakkunniga stärker vår bedömning att beslutet att sänka flyktingkvoten är ohållbart när den globala flyktingströmmen är historiskt stor och antalet flyktingar har ökat kraftigt varje år på grund av flera utdragna konflikter och kriser. Samtidigt har det i flera års tid kommit rätt få asylsökande till Finland.

Flyktingkvoten är inte i första hand en ekonomisk utan en moralisk fråga. Nettoeffekten av mottagandet av kvotflyktingar påverkas också av den engångsersättning som Europeiska unionens asyl-, migrations- och integrationsfond (AMIF) betalar till medlemsstaterna för varje kvotflykting som tagits emot. När flyktingkvoten höjs är nettokostnadseffekten negativ under det första året på grund av AMIF-ersättningen. En kvotökning från 500 till 2500 skulle öka ersättningen med uppskattningsvis 21,2 miljoner euro.

FN:s flyktingkommissariat UNHCR samordnar omplacering av flyktingar, och detta är ett kontrollerat sätt att hjälpa de mest sårbara flyktingarna. Omplaceringen erbjuder en trygg och nödvändig väg till skydd, och ger möjlighet till en nystart för människor som ofta levit fler år på flyktingläger. Till kvotflyktingar väljs bland annat offer för tortyr, kvinnor som fått utstå våld, personer med funktionsnedsättning och barnfamiljer. Av de kvotflyktingar som Finland tagit emot har ungefär hälften årligen varit barn.

Vi föreslår en anslagsökning på 850 000 euro för mottagande av flyktingar och asylsökande och en ökning på 975 000 euro för Migrationsverkets och de statliga förläggningarnas omkostnader för att höja flyktingkvoten till 2 500 inom inrikesministeriets förvaltningsområde. Dessutom föreslår vi inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde ett tillägg på 11 000 000 euro för statliga ersättningar för främjande av integration och ett tillägg på 2 609 000 euro för offentliga arbetskrafts- och företagstjänster.

Utlåtande FvUU 17/2023 rd
Avvikande mening 3

Avvikande mening

Vi föreslår

att riksdagen ökar moment 26.40.21 med 2 850 000 euro, moment 26.40.01 med 975 000 euro, moment 32.50.30 med 11 000 000 euro och moment 32.30.51 med 2 609 000 euro för att höja flyktingkvoten till 2 500 och

att finansutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors 27.10.2023

Sofia Virta gröna
Laura Meriluoto vänst

Utlåtande FvUU 17/2023 rd Avvikande mening 4

Avvikande mening 4

Motivering

Finansieringen av välfärdsområdena

Det är livsviktigt att trygga en tillräcklig finansiering av välfärdsområdena, både med tanke på de grundläggande fri- och rättigheterna och för att trygga tjänster som håller god kvalitet. Välfärdsområdena kommer att ha ett underskott på minst 1,2 miljarder euro 2023. Om det blir verklighet innebär det att välfärdsområdena har tillgång till cirka 300—600 miljoner euro mindre pengar år 2024 än vad kostnaderna för 2023 kommer att vara.

I statsminister Petteri Orpos regeringsprogram fastställs att regeringen eftersträvar besparingar på 1,4 miljarder euro genom nedskärningar i välfärdsområdenas finansiering. Det finns risk för att den kraftiga nedskärningen leder till en kris i välfärdsområdena när områdena kämpar med stora underskott. Regeringen bör trygga finansieringen av välfärdsområdena i enlighet med den gällande finansieringslagen, och för sin del sträva efter att på alla sätt stödja områdena i uppbyggnaden av den nya organisationen och i satsningarna på basservicen. Regeringen bör förbereda sig på att bevilja tilläggsfinansiering för de områden som behöver det.

Jag vill påpeka att den lagstiftning som stiftades i samband med reformen av välfärdsområdena inte byggde på antagandet att välfärdsområdena redan i utgångsläget skulle uppvisa ett så stort underskott som det nu bedöms. Sakkunniga anser att välfärdsområdenas skyldighet att täcka underskottet bör förlängas till minst fyra år för att områdena ska kunna planera sin ekonomi på ett långsiktigt och ansvarsfullt sätt. Två år är ett för kort tidsperspektiv för den ekonomiska planeringen inom en sådan sektor som social- och hälsovården. Genom satsningar på basservice och förebyggande åtgärder är det möjligt att åstadkomma besparingar som är hållbara såväl för människorna som ekonomiskt, men effekterna syns inte omedelbart i välfärdsområdenas budgetar.

Välfärdsområdesindexet, som är en central del av välfärdsområdenas finansiering, bör också justeras så att det bättre motsvarar kostnadsutvecklingen. I budgetpropositionen har indexet fastställts till 2,53 procent. Det motsvarar inte den faktiska kostnadsökningen i välfärdsområdena. Regeringen måste vidta åtgärder för att revidera välfärdsområdenas kostnadsindex och some-modellen, som ger en uppskattning av ökningen av servicebehovet, så att de bättre motsvarar välfärdsområdenas särdrag och kostnadsstruktur. I stället för det allmänna förtjänstnivåindexet bör indexet beakta förändringen i inkomstnivån inom social- och hälsovården. Dessutom måste indexet bättre beakta inflationens inverkan på utgifterna. Some-modellen bör vidareutvecklas så att den beaktar välfärdsområdenas särdrag både i glesbygden och i städerna.

Kommunernas finansiering

Den viktigaste ändring i kommunernas finansiering som regeringen föreslår är att fastighetsskattesatsen för mark skiljs åt från den allmänna fastighetsskattesatsen och att dess nedre gräns höjs från 0,93 till 1,30. Ändringen ökar kommunernas fastighetsskatteintäkter med uppskattningsvis 110 miljoner euro från och med 2024. Förslaget om att skilja fastighetsskattesatsen för mark från

Utlåtande FvUU 17/2023 rd Avvikande mening 4

den allmänna fastighetsskattesatsen är motiverat. Ändringarna i de övre och nedre gränserna bör dock bedömas och genomföras först i samband med värderingsreformen, och även då med beaktande av konjunkturläget och de andra synpunkter som nämns ovan.

Den i regeringsprogrammet överenskomna nedskärningen av indexhöjningen av statsandelen för kommunal basservice med en procentenhet 2024—2027 minskar i sin tur kommunernas inkomster permanent med cirka 111 miljoner euro år 2027. Jag vill betona att det för kommunernas funktionsförmåga är ytterst viktigt att statsandelarna inte minskas.

När det gäller den kommunala ekonomin bör man också fästa uppmärksamhet vid att antalet mottagare av utkomststöd beräknas öka betydligt, med rentav 40 procent, på grund av de försämringar som regeringen planerar i social- och arbetslöshetsskyddet. Kommunernas finansieringsandel av det grundläggande utkomststödet är 50 procent. Enligt en bedömning som utskottet fått beräknas besluten som gäller socialskyddsformånerna som helhet försämra kommunernas ekonomi med cirka 80—100 miljoner euro per år.

Jag anser att regeringen måste lämna en proposition till riksdagen med förslag till en totalreform av fastighetsskatten, där skatten riktas mer rättvist och ändamålsenligt. Inga nedskärningar bör göras i indexhöjningen av kommunernas statsandelar. Statsandelssystemet för kommunerna bör däremot genomgå strukturella reformer som tryggar kommunernas verksamhetsförutsättningar.

Bekämpning av svart ekonomi

En av grundförutsättningarna i ett säkert samhälle är ett fungerande polisväsende med ändamålsenliga resurser. Därför är det välkommet att regeringen föreslår ett tillägg på 78,7 miljoner euro för polisväsendet bland annat för att öka antalet poliser och bekämpa brott.

Polisen, Tullen och Skatteförvaltningen anvisas dock inga anslag för bekämpning av svart ekonomi. Bekämpningen av den svarta ekonomin kräver målmedvetna åtgärder av staten.

Den svarta ekonomin är en stor börda för de offentliga finanserna. Enligt en utredning som riksdagens revisionsutskott lät göra 2010 var omfattningen av den svarta ekonomin 5,5—7,5 procent av bruttonationalprodukten. Uppskatningarna antyder att det skattefel som den svarta ekonomin ger upphov till är betydande, minst 4—6 miljarder euro. Bekämpningen av den svarta ekonomin förbättrar de offentliga finanserna, minskar skuldsättningen och ökar vårt ekonomisk-politiska svängrum.

Satsningar på bekämpning av svart ekonomi betalar sig tillbaka mångfalt. Exempelvis orsakar svartjobb en förlust av skatter och socialförsäkringsavgifter på cirka 300—480 miljoner euro. År 2022 fick statskassan ett tillägg på 26,7 miljoner euro till följd av tillvaratagandet av pengar som fåtts genom brott. Jag anser att det är nödvändigt att regeringen utarbetar och avsätter resurser för ett förvaltningsövergripande åtgärdsprogram mot svart ekonomi och ekonomisk brottslighet, vilket har gjorts under statsminister Marins mandatperiod och årtionden före det. För polisens, Tullens och Skatteförvaltningens omkostnader ska anvisas tillräcklig finansiering för att bekämpa svart ekonomi. Utgångspunkten bör vara att trygga bekämpningen av svart ekonomi och effekti-

Utlåtande FvUU 17/2023 rd
Avvikande mening 4

visera verksamheten genom att öka en effektiv användning av resurserna och göra myndighets-samarbetet smidigare.

Jag föreslår att det beviljas tilläggsanslag på 2 000 000 euro för Polisen, 2 000 000 för Tullen och 2 000 000 euro för Skatteförvaltningen för bekämpning av svart ekonomi.

Utbildningen av räddningsmän

Regeringen föreslår en anslagsökning på 3,5 miljoner euro för att öka utbildningen av räddnings-män. Anslagsökningen fördelas mellan Räddningsinstitutet i Kuopio och Helsingfors räddnings-skola. Enligt utredning till utskottet är ökningen otillräcklig i förhållande till behovet och möjlig-gör inte att antalet examina ökar till den nivå som behovet förutsätter och som man också har för-bundit sig till i regeringsprogrammet. För att fördubbla nybörjarplatserna för räddningsstuderan-de föreslår jag ett tillägg på 4,5 miljoner euro till Räddningsinstitutet i Kuopio.

Avvikande mening

Jag föreslår

att riksdagen ökar moment 26.10.01 med 2 000 000 euro, moment 28.10.01 med 2 000 000 euro och moment 28.10.02 med 2 000 000 miljoner euro för bekämpning av svart ekono-mi, och moment 26.30.03 med 4 500 000 euro för att öka antalet nybörjarplatser för rädd-ningsstuderande och

att finansutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors 27.10.2023

Laura Meriluoto vänst